

IT-TIENI SAFRA

TA' SANDABAD IL-BAHRI

(imfissra mill-Ktieb Għarbi *Elf lejl u lejla*)

Qal Sandabâd il-bahri: Meta tajt ruġi għall-hena, ġieni f' rasi s-safar u xtaqt in-negozju u nsejt ma' kemm kont iltqajt taħbit. U qbadt inhejji, u xtrajt xi ħwejjeġ tajbin (meħtiġin), irbatt it-tagħbija u sefirt ma' neguzjanti mxerkin u sħab meftehmin. Xħin wasalna xatt il-baħar, irkibna mirkeb li kien imhejji, u bil-għajnuna ta' Alla tlaqna. U ma hdejniex ngħaddu minn gżira għal gżira, inbiġħu u nixtru u nithallsu sa wasalna darba waħda hdejn gżira b'ħafna siġar u tamar. Fiergħa minn nies, ma fihie x djar u anqas ruġ. Waqaf il-mirkeb hdejha, u telgħu n-neguzjanti lejha, u qagħdu jduru ma' l-imraġ u x-xmajjar tagħha. U ġemgħu miż-żahar u mit-tamar tagħha. U jien ħadt l-ikel u x-xorb u qgħadt hdejn siegja ilma ġieri bejn is-siġar tal-frott, u kilt u xrobt u ħassejtha tajjba nagħsa. U rqadt fejn kont bejn is-siġar. Xħin stenbaħit, il-mirkeb kien qala', telaq u siefer u għab fil-baħar. Qomt u ma sibt miegħi u la ħabit u la sieħeb. Il-mirkeb kien tbiegħed minni u ma bqajtx narah. Għajjatt u tajt fuq rasi u qtajt jiesi mill-ħajja u d-dinja, u kienet irġuliti sa tintemm bil-għali. Waqajt il-art mogħxi żmien twil u bkejnt u lomt lili n-nifsi talli ma tteghibtx mis-safar. U ndimt fejn xejn ma tiswa l-indiema; u għidt: ma hemmx qawwa ħilief f'Alla, il-Għoli, il-Qawwi. U bqajnt bħal miġnun, ma nistâx għal dak is-skiet, u tlajt fuq siġra għâlja u ħarist lejn il-lemmin u lejn ix-xellug u ma rajtx għajr ilma u sema; ħarist u, ara, xi ħaġa bajda deħritli mill-bogħod, u nżilt mis-siġra. Ħadt il-ħorġ u kien għad baqa' fih ħafna ikel. Imbagħad irsaqt lejn dik il-ħaġa bajda u nsib li kienet *qubba* kbira, għâlja, mielsa, sabiħa. Rsaqt lejha u dort madwarha u ma sibtilhiex bieb u ma stajtx nitla' magħha minħabba mlusitha. Kienet id-dawra tagħha ħamsin pass, u bqajnt mistagħġeb b'dan u kienet ix-xemx qrib il-għarb. U dalam u deħret sħaba kbira u qgħadt inħares lejha, u, ara, kienet tajra. U ftakart x'igħidu l-baħrin fuq tajr *ir-ruħħ* li hu daqs sħaba, u dik il-*qubba* l-bajda tiegħu. U niżlet it-tajra fuqha u jien kont maġenbha. Waqa' wieħed minn difrejha quddiemi; kien kbir daqs sikka tal-

hadid. U hallejt it-turbant minn rasi u rbatt lili n-nifs; ma' tarf it-turbant u mad-difer b'rabta qawwija. Ghidt: Ghandha mnejn dit-tajra tohrogni minn dil-gzira lejn xi mkien imghammar. Malli sebah l-ghada, qâm *ir-ruħħ* u tar fl-arju, u jien marbut ma' difrejħ rabta qawwija, u l-ikel miegħi. U baqa' jogħila, u jien imdendel minn difrejħ, u târ u għola fl-arju li kont iddonnu jmiss is-sema. Imbagħad mejjel rasu u żamm lejn l-art u ma kontx naf fejn jien hliel meta kont fuq wiçç l-art. Imbagħad hallejt it-turbant minn difrejħ u darab bihom dbiba donnha ġemel, u hâdha u târ. U bqajt jien f'wied għamiq, li ma flahħiaqx il-harsa sal-gholi tiegħu, u la fih trieq għall-inżul fih u la flugħ minnu. Ghidt: Aħna t'Alla u lejħ nerggħu. Kull waħda tiġini aghar mill-oħra. Imbagħad qbadt nimxi f'dak il-wied u nara qiegħu kollu haġar tad-djamanti; u mill-aħjar ġawhar ta' siwi għali. U f'dak il-wied kien hemm dbejeb kull waħda tibla' ljunfant, u kbira hafna. U jistahbew bin-nhar minħabba dat-tajr li semmejna u jxulu bil-lejl. U bqajt mistagħġeb dak il-jum sa waslet l-ghaxija. Imbagħad mort għall-kenn f'ghar żgħir, dhalt fih u għalaqt biebu b'haġra kbira u hriġt milli kien baqagħli mill-ikel fil-horġ u kilt biżżejjed; kont nirtogħod bil-biża'. U, ara, id-dbejeb harget ixkul, xi whud donnhom ljunfanti, u xi whud donnhom iġnula. U rajt b'ghajnejja kemm bzajt minnhom, sakemm beda jbexbex u nħbew. Imbagħad hriġt nimxi fil-wied b' dehxa kbira. Kif kont wieqaf fil-wied nara taqa' hdejjja biçça laħam târja. Dort u nara hafna bçejeç jaqgħu mill-gholi tal-ġebel. U ftakart x'ighidu l-baħrin, li hu wied id-djamanti li jmorru lejħ in-neguzjanti u jxerrħu l-laħam u jixlituh fih u jeħlu miegħu d-djamanti; imbagħad jinżlu l-ajkli u jtellgħuh ilfuq biex jitingħuh lill-friegħ tagħhom. Imbagħad jiġu n-neguzjanti u jieħdu l-haġar li jkun weħel fih, kull neguzjant il-biçça tiegħu u ma jista' wieħed jieħu xejn hliel hekk. Târet qalbi (bil-ferħ) u ġmajt mill-wied kemm flaħt mill-aħjar u mill-isbah djamanti u mlejt il-horġ. U mort hdejn taqtigħa (laħam) kbira, tfajtha fuqi u rbattha mat-turbant rabta sewwa, u l-horġ miegħi. Wara ftit ġew l-ajkli u kull waħda qabdet taqtigħa u rtefghet biha lfuq. It-taqtigħa tiegħi qabditha ajkla kbira u qegħditha fuq il-ġebel ukoll. Minnufih bdejt ngħajjat u nafu l-ajkli u telqu l-laħam u târ. U ġew in-neguzjanti kull wieħed lejn it-taqtigħa tie-

għu, u qam sid it-taqtigħa tiegħi biex jieħu li wehel magħha. U kif sabni, beda jirtogħod u jien għidtlu: La tibzâx, jien bniedem bħalek. U beda jgħajjat u jibki u qal: Mar-riħ marret it-tama tal-qligħ tiegħi! U jien għidtlu: Ma ġetikx ħażina. Jien għandi miegħi x'nagħtik aktar milli ħasel sabu shabek. Imbagħad resaq u ħall it-taqtigħa u t-turbant u ħelisni. U ngeingħu lejja n-neguzjanti u staq-sewni xi ġrali u għarfuni. U għidtilhom xi ġrali u stagħ-ġbu għall-aħħar u qalu: Ikun imfahħar Alla li żammek qawwi u shiħ. Imbagħad marru u jiena magħhom lejn il-laqgħa tan-neguzjanti, u jien ħriġt mill-ħorġ li kelli u tajt lil sid it-taqtigħa tiegħi sehmu, għax kont imlejt il-ħorġ b'gawhar li jqum ħafna. U rqadt dak il-lejl għandhom, u huma jistaqsuni fuq għomri u jien bil-ferħ ma għajjetx. U qomna fil-għodu u tlaqna sa ma ġejna fi gżira kbira. Kien fiha sigar tal-gamfra, kull sigra ddellel mitt ragel u aktar. Huma jtaqqbu fuq is-sigar u jnixxi min-nhom ilma tal-gamfra u imlew ġarar daqs xulxin. Imbagħad johroġ taqtir tal-gamfra bħal gomma u xħin jieqaf tinxef is-sigra. F'dik il-gżira hemm bhima jisimha l-karkaddan akbar mill-ġemus, u ikihha l-ħaxix tal-art. Għandha qarn wieħed f'nofs rasha, twil driegħ u wiesagħ daqs qabda ta' id. Jekk tinqasam, taraha tixbah lil bniedem u lil bhima. Ighidu li dan il-qarn jieħdu minnu kull qatra li tiswa elf dinier. Dan il-karkaddan jinfet il-ljunfant b'qarnu u jerfġu fuq rasu u jnixxi t-tidlik tiegħu għal fuq ghajnejn il-karkaddan u jagħmih u jibqa' mixħut fl-art. Imbagħad jiġi t-tajr *ir-ruħħ* u jeħodhom it-tnejn b'difrejh, itir fil-għoli u jmur jitmagħhom lill-frieħ tiegħu. U rajt f'dik il-gżira ħafna għeġubijiet li jtellfulek moħħok. Imbagħad beġit mid-djamanti li kelli u xtrajt bihom ħafna ħwejjeġ, u bqajt sejjer minn art għal oħra, u minn belt għal oħra sa ma wsalt Basra, u minn Basra għal Bagdad u dħalt dari, u kelli miegħi mwiel li ħadd ma jfissirhom anqas igħoddom. U tajt lill-foqra u lil min kien jeħtieġ. U bqajt hekk ngħaddi ż-żmien fil-hena u l-ferħ, u nsejt ma' kemm iltqajt taħbit.

(Maqlub mill-Għarbi minn SAYDON)